

A Békési Református Egyházközség iratai között maradt fenn az 1755 és 1817 között vezetett testamentumkönyv és egyezségek jegyzőkönyve, amely az egyházközség és a mezőváros működésével kapcsolatban tartalmaz feljegyzéseket. Ebbe a kötetbe másolták be 1813. november 30-án Nagy István békési jegyző elkészítő levelét, amely történeti adatokat is tartalmaz. Ezek szerint Békés városában a II. József-féle népszámlálás és az azt követő török háborúk nehéz időszaknak voltak tekinthetők. Nagy viszont a II. József utáni időszokról már nem nyilatkozik ilyen pejoratívan, szövegéből úgy tűnik, hogy azt a boldog fejlődés időszakának tartotta.

[p. 262.] Az 1813. eszt[endő]ben, november hónapnak 30. napján, városunk érdemes és hites első notáriussa, Nemes Nagy István úr többszöri betegeskedései, és elerőtlenedése után, hivatalyának 30. esztendejében, maga önként a tanáts jelenlétében hivatalyáruul végképpen lemondott. Kinek is írásba beadott resignativja, hogy a később maradékok előtt is kedves emlékezete fentmaradgyon, méltónak ítéltetett, hogy itten szóról-szóra inprotocolláltasson.

Nemzetes Bíró Úr, Érdemes Tanáts!

Istenem kegyelmességéből, ezen érdemes városban, amely a címjéből vagy petséttyéről, nemes Békés várossának nevezetik, huszonkilentz esztendőket nótáriusi hivatalban eltöltöttem. Mely hosszas idők alatt hazánkat, magunk különös személyt a nyomorúságok, hogy érdeklétek, a még most [p. 263.] életbe levő emberek reáemlékezhetnek. Nevezetessen én hivatalba jövén Békés várossába 1784. eszt[endő]ben, már az 1786. eszt[endő]ben, mind a regnicolaris conscriptio, mind a kiválasztott személyek által, megboldogult József, felséges fejedelmünk életében, sőt a török háború is 1787. eszt[endő]ben elkezdődött. Melly terhes szolgálatú időkben én még fíjatalabb személy lévén a város közterhe viselésére kiválasztattam mint vice nótárius. A földmérés áltapottyára pedig akkori volt első nótárius, megboldogult, nemes Kállai Mihály uram rendeltetett, aki 3 esztendők[?] alatt úgy is, mint első notárius, 131 R[hénus] f[orint] fizetését járta, úgy is, mint diurnista, naponként 30 kr[ajcárok]kat fizetésül (a várostól lévén intertentiója) kapott. Én pedig mint vice notarius óhatat[lanul?] mind a kettőnk terhét húztam, 60 f[orintok]kal fizettettem ki, mint a számadások bizonyíthatyák.

Hogy vittem hivatalomat ezen zavart időkben, az akkori volt érdemes bírák és esküttek, mivel már nagyobb részint [p. 264.] Istenben megboldogultak azolta, tanúk nem lehetnek, hanem azok helyett az archivumban található irományok tégyenek bizonytságot.

Azon időkől fogva, eddig az óráig, én is a napok és esztendők folytával előregedvén, és elnehezedvén, megvallom, hogy hivatalomat olly gyorsan, mint fíjatalabb koromban nem vihettem főképpen gyakori betegségek miatt. Azt pedig jól tudván meg kell esmérnem, hogy ezen város annyira megnépesedett, hogy most kétannyival is több, mint mikor én belejöttem. Nem egy, nem kettő, de vagynak olyan idők, hogy 4 notárius is dolgot találhatna. Ugyanazért mind számos esztendeim, mind szemeim homályosodása, mind leginkább gyakori, súlyos betegeskedéseim miatt – mellyből közelebb is most épültem fel – notáriusi hivatalomat resignálom.

De minekelőtte hivatalimat végképpen letennem, kötelességemnek esmerem [p. 265.] illy hosszas idők alatt nagy érdemű uraimnak vellem tett jótéteményeiket megköszönni.

Köszönöm azért legelőször is ezen város s több birtokok örökös földesurának, m[é]lt[óság]os, gróff Venkheim József Antal úr eőnagságának hozzám eddig öreg szolgálájához mutatott kegyes, atyai jótéteményét és türedelmét. Kívánom, hogy a mindenek[ne]k ura, a felséges Isten nagy méltóságú kedves grófnéjával állandó egészségbe tartsa meg, és minden hozzá tartozandó javaival örökösen virágoztassa.

Köszönöm ezen népes város kormányozásra, mind a t[ekin]t[ete]tes nemes vármegye, mind a m[é]lt[óság]os uradalom részéről előllálatott t[ekin]t[e]tes, tiszt uraimék[na]k jószívűségüket, ügyes-bajos állapotaimban okos tanácsadásukat, és a szükséges időkben pártfogásukat. Kívánom, hogy az Isten hivatalyok viselésében továbbra is erősítse meg, áldgya meg erővel, egésséggel.

Köszönöm ezen város érdemes előlljáróinak, mint egy széket ülő társaimnak hozzám megmutatott, és velem közlött barátságokat, [p. 266.] megengedgyenek, ha valakit szavammal annyival inkább cselekedetemmel – melyet magamban nem érzek – megbántottam. Adgyon az Isten én helyettem ezen hivatalnak viselésére mind alkalmasabb tagot, aki is okossággal, szorgalmatossággal hivatalyát megelégedéssel, jó kedvvel vihesse.

Kiváltképpen pedig köszönöm nemes Konkoli Péter úr notárius társamnak 13 esztendőök elforgása alatt hozzám mutatott barátságát. Kívánom, hogy adgyon Isten továbbra is hivatalyá folytatására erőt, egésséget, én helyettem pedig okosabb, és a hivatal folytatására alkalmasabb társat.

Áldgya meg az Isten ezt az egész várost lakossáival és határjával edgyütt, hogy a békesség és szeretet uttzáján öszvetalálkozván egymást csókolgassák. Tiszta lelkemből kívánom.

Utollyára arra kérem az érdemes [p. 267.] tanácsot, hogy tekintvén elkoshadt[?] állapotomat, aki kenyeremnek javát Békésen ettem meg, és kevés[?] hasznosabb napjaimat ezen érdemes város közjava előmozdításában töltöttem el, következhető nyomorultabb állapotyaikban (amidőn már nem tehetek jót mással, hanem én várhatnám jótéteményeimnek jutalmát), protectorálni, oltalmazván nyomorúságaimban segéltő embertársaim lenni ne terheltessenek. Én is kötelességeimnek utolsó pihenésemig ösmérem az előlladandó, és töllem kitelhető város javára tejendő szolgálatomat.

Sig[na]t Békés, die 30a novembris, 1813.

Az érdemes tanácsnak, nevezetes bírák uraiméknak aláztatos szolgája, Nagy István, emeritus notarius m[anu] p[ro]pria].